

زانکو .... سه لاهه ددین
کۆلیژ .... ئاداب
بهش.....فهلسه فه
بابهت ..... فهلسه فهی نوؤ له ئه وروپا
په رتووکی کۆرس - قوئاغی سی
ناوی مامۆستا: دیار عبدالباقی خلیل
سالی خویندن : 2023-2022

پەرتووکی کۆرس Course Book

1. ناوی کۆرس							فەلسەفەى نوئى له ئوروپا
2. ناوی مامۆستای بەر پرس							ديار عبدالباقي خليل
3. بەش / کۆلیژ							فەلسەفە / ئاداب
4. پەيوەندى							diyar.khalil@su.edu.krd 07504241494
5. يەكەى خويندن (بە سەعات) له هەفتە يەك							تيۆرى: 6 كاتژمير
6. ژمارەى كارکردن							بۇ نموونە تيۆرى: 3 يەكە 6 كاتژمير خشتهى وانه كانى ههفته
1,30	12,30	11,30	10,30	9,30	8,30	شەممە	
فەلسەفەى نوئى	فەلسەفەى نوئى	فەلسەفەى نوئى	فەلسەفەى نوئى	فەلسەفەى نوئى	فەلسەفەى نوئى	پەك شەممە	
		فەلسەفەى نوئى	فەلسەفەى نوئى			دوو شەممە	
						سە شەممە	
						ضوار شەممە	
						تینج شەممە	
7. کۆدى کۆرس							
8. پروفایهلى مامۆستا							ناو : ديار عبدالباقي خليل ژمارەى موبایل : 07504241494 ئيميل : diyar.khalil@su.edu.krd
9. وشە سەرەکیەکان							رۆشنگەرى، میتود، ئیمپریزم، ئایدیالیزمى خودى، لۆژیکى بیرکاری، ترانسیندینتال. دیالیکتیک .

10. ناوهرۆکی گشتی کۆرس:

فەلسەفەى نۆى قۇناغى نۆى بوونەو و دووبارە لە دایکبوونەو و پرسیار و رەخنەى فەلسەفییە، لە راستیدا رزگار بوونى فەلسەفەى لە ژێر دەستى ئابین و رووکردنە زانستە. لەم قۇناغەدا متمانە بۆ هزرى مرۆیى گەرایەو و گومان خرایە سەر هەموو ئەو مەعریفانەى بە درێژایی هەزار سالی سەدەکانى ناوهراس تە پیرۆز و تابو دانرابوون. ئەم قۇناغە دووبارە لە دایکبوونەو و پێداچوونەو بوو بۆ دەقە یۆنانییەکان و دووبارە رافەکردنەو دیان. هەر ئەمەش بوو هۆى سەر بەخۆبوون و تیشکخستنە سەر بابەتییى وەک ئیستمولۆزى و هەولدان بۆ دابینکردنى میتۆدیک بۆ فەلسەفە، کە لەگەڵ پێشکەوتن و داھێنانە زانستییەکان بێتەو و تەبا بێت.

11. ئامانجەکانى کۆرس:

- ۱- شارەزایی لەبارەى قۇناغى فەلسەفەى نۆى و زەمینە پیکهینەرەکانى
- ۲- ئامادەکردنى خویندکار بۆ تیگەیشتن لە پرسیارە فەلسەفییەکانى سەردەمى مۆدیرنیتە، کە ئیستاکەش رۆل دەگێرن.
- ۳- سوودەرگرتن لە پرس و کیشە فەلسەفیانەى فەیلەسوفانى ئەم قۇناغە پێشکەش و تاوتویى دەکەن ، وەک زەمینەیک بۆ تیگەیشتن لێیان و بە واقعى کردنیان لە هەنووکەدا.

12. ئەرکەکانى قوتابى:

- ئامادەبوونى قوتابى لە ناویۆل.
- سیمینار، نوسینی راپۆرت.
- هۆم و رک
- کارى بەگروپ
- چالاکی رۆژانە و بەشداری کردن لە وانەکان.

13. رپگەى وانە ووتنەو

وانەکان بەشیوازی تیۆرى دەوتریتەو بەپشت بەستن بە بەکارهینانى داتاشۆ و پاوهرپۆینت و تەختەى سپی هەروەها وتویژ و کارکردن بەکۆمەل و چالاکی کردارى.

14. سیستەمى هەلسەنگاندن

* قوتابى بە درێژایی کۆرسەکە (۳) تاقیکردنەو و تیۆرى ئەنجام دەدات، هەروەها نمرەکان دابەش دەبیت بە سەر تاقیکردنەو و چالاکی ناو پۆل و ئامادەکردنى چەند ئەرکینک (راپۆرت، سیمینار).

تاقیکردنەو و یەکەم: ۱۰ نمرە - تاقیکردنەو و دووهم: ۱۰ نمرە

- چالاکی و ئامادەبوون: ۱۰ نمرە تاقیکردنەو و زارەکی: ۱۰ - تاقیکردنەو و کوتابى سال: ۶۰ نمرە

15. دەرئەنجامەکانی فیڤبۆون

- قوتابی شارەزایی قوناغی فەلسەفەى نوێ دەبێت و فەیلەسوفەکانی ئەم قوناغە دەناسیت و ئاشنا دەبیت بە هزر و بۆچوونەکانیان.
- قوتابی شارەزای چەمک و پەرس و تیۆرییە سەرەکییەکانی ئەم قوناغە دەبیت.
- قوتابی ئامادە دەکریت بۆ ئەوەی توانای گفتوگۆ لیکدانەوهی بابەت و پەرسە فەلسەفەییەکانی تاییەت بەم قوناغەى هەبیت و بتوانیت سوودیان لێ وەرگریت لە ژيانى خۆیدا.

16. سەرچاوهى پێویست:

- د.حمید عزیز ، فەلسەفەى نوێ لە ئەوروپا.
- یوسف کەرەم، میژوویی فەلسەفەى نوێ
- بنتراند رەسل ، میژوویی فەلسەفەى
- راتلج، میژوویی فەلسەفە ، وەرگریانی: سەعید کاکى
- مەریوان وریا قانع، فەلسەفە روشنگەرى فیندیمیتتالیزم
- کابلستەن، تاریخ الفلسفه، جلد الخامس.
- نایجل واپرتن، اثار کلاسیک فلسفه
- لارنس کھون، از مدرنیسم تا پست مدرنیسم، عبدالکریم رشیدیان
- محمد علی فروغی، سیر حکمت در اوروپا
- ویل دورانت، تاریخ الفلسفه.

بابەتەکان	ژ. هەفتە
- کورتەیهک لەبارەى بابەتەکان و گرنگییەکەى.	
1. پێداچوونەوهیهک بە خەسڵەت و تاییەتمەندییە سەرەکییەکانی فەلسەفەى مۆدێرن	1
2. رێنيسانس و گرنگییەکانی	2
جۆن لۆک	
1. ناساندن	3
2. فەلسەفەى ئەزموونى و بنەماکانی	4
3. رەخنەکانی لە فەلسەفەى ئایدیالیزم و بیروکەى زگماکی	5
4. شرۆڤەیهک بۆ نامەیهک دەربارەى تێگەشتنى مرۆی	5
5. بوونیادنانی مەعریفەتەناسی وەک لقیکی سەرەخۆ	6
6. پەیمانی کۆمەلایەتى	6
نامەیهک دەربارەى لیبۆردەبى و بنەماکانی پلۆرالیزم	

	جۆرچ بارکلی	3
	1. ناساندن	4
	2. دريژهدان به ريچكهي ئەزمونى ههستي	5
	3. بوون پهي پين بردنه (تاوتويي ميتافيزيكي و مهعريفهتناسي)بهنه ماكاني لوژيكي مۇديرن	6
ديڤيد هيۆم		7
	ديڤيد هيۆم	8
	1. ناساندن	9
	2. مهعريفهتناسي	10
	3. ههلوه شانده وهى بنه ماي هويهكي	11
	4. فهلسه فهى هونه ر (تراژيديا)	12
	رؤسو	13
	1. ناساندن	14
	2. ئەو رهوش و بارودوخه ي تيدا ژياوه	15
	3. فهلسه فهى په روه رده (شروقه ي كتيبي ئيميل)	16
	4. په يمانى كۆمه لايه تي	17
	5. گفتوگويه كي فهلسه فهى له سه ر په روه رده ي نمونه يي	18
	جۆن ستيوارد ميل	19
	1. ناساندن	20
	2. نامه يه ك ده رباره ي ئازادى	21
	3. گفتوگويه ك ده رباره ي ئازادى	22
	تۆماس مۆر	23
	1. ناساندن	24
	2. يو تۆپيا	25

<p>3. گەمەيەكى فەلسەفى لە بوونىادنانى يۆتۆپيا</p>	<p>20</p>
<p>ئيمانويل كانت</p> <p>1. ناساندن</p> <p>2. شۆرشى كۆپەرنىكى</p> <p>3. بنەماكانى فەلسەفەى ئاكار</p> <p>4. دەستەواژەكان</p> <p>5. رەخنە لە ھزرى پەتى و پراكتىكى</p> <p>6. كاتىگورىيەكان و چەمكى ترانسىندىنت</p> <p>7. رۆشنگەرى چىيە</p> <p>8. گفتوگۆيەك لەسەر رۆشنگەرى</p>	<p>23</p> <p>24</p> <p>25</p>
<p>ھىگل</p> <p>1. ناساندن</p> <p>2. فېنۆمىنۆلۆژىيەى روح</p> <p>3. قۇناغەكانى پەرەسەندنى ھزرى مروىيە</p> <p>4. مېتۆدى دىيالىكتىك</p>	<p>26</p> <p>27</p> <p>28</p>

18. بابەتى پراكتىك (ئەگەر ھەبىت)

19. تاقىکردنەوھەكان

1. دارشتن: لەم جۆرەتاقىکردنەوھە پرسیارەكان زۆربەى بە وشەى وەك روون بکەوہ چۆن...؟ ھۆکارەكان چى بوون...؟ بۆچى...؟ چۆن...؟ دەستپىدەكات. لەگەل وەلامى نمونەبىيان نمونە دەبىت دەستەبەربكرىت

2. راست وچەوت: لەم جۆرە تاقىکردنەوھە رستە يھكى كورت دەربارەى بابەتىك دەستبەردەكرىت وپاشان قوتابى بە راست يان چەوت دادەنەت. نمونە دەبىت دەستبەربكرىت.

3. بژاردەى زۆر: لەم جۆرە تاقىکردنەوھە ژمارەبەك دەستەواژە دەستبەردەكرىت لە ژىر رستەبەك وپاشان قوتابىيان دەستەواژەى راست ھەلدەبژىرىت. نمونە دەبىت دەستبەربكرىت.

20. تېيىنى تر

ليزه مامۇستاي وانهبيژ دوتوانيت تېيىن وكۇمەنتى خۇى بنوسىت بۇ دەولەمەندكردىنى پەرتووكەكەى.

21. پيداچونەوہى ھاوہل

ئەم كۇرسبووكە دەبيت لەلايەن ھاوہليكى ئەكادىميەوہ سەير بكرىت و ناوہرۇكى بابەتەكانى كۇرسەكە پەسەند بكات و چەند ووشەيەك بنوسىت لەسەر شياوى ناوہرۇكى كۇرسەكە و واژووى لەسەر بكات.
ھاوہل ئەو كەسەيە كە زانيارى ھەبيت لەسەر كۇرسەكە و دەبيت پلەى زانستى لە مامۇستا كەمتر نەبيت.